

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MERSİN BÜYÜKŞEHİR SU VE
KANALİZASYON İDARESİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ**

2017 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	4
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	12
8.	EKLER.....	30

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	1
Tablo 2: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	2

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mersin Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi tahakkuk esaslı Devlet muhasebe sistemine tabi olup, bütçesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12' nci maddesinde yapılan sınıflandırma uyarınca mahalli idare bütçesi olarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Muhasebe kayıt sistemi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre oluşturulmuştur.

Kurumun 2017 yılı net bütçe gelirleri 454.561.064,78 TL olarak gerçekleşmiş olup, ekonomik sınıflandırmaya göre ayrıntısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kodu	Gelirin Türü	2017 Yılı (TL)
800	01	Vergi Gelirleri	0,00
800	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	310.233.088,14
800	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.486.609,87
800	05	Diğer Gelirler	147.813.058,30
800	06	Sermaye Gelirleri	0,00
Bütçe Gelirleri Toplamı			459.532.756,31
Bütçe Gelirlerinden Ret Ve İadeler			4.971.691,53
Net Bütçe Geliri			454.561.064,78

Kurumun 2017 yılı bütçe giderleri 509.250.300,61 TL olarak gerçekleşmiş olup, ekonomik sınıflandırmaya göre ayrıntısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kodu	Giderin Türü	2017 Yılı (TL)
830	01	Personel Giderleri	80.092.067,52
830	02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	15.225.100,58
830	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	207.117.880,78
830	04	Faiz Giderleri	9.733.318,06
830	05	Cari Transferler	4.126.763,45
830	06	Sermaye Giderleri	192.955.170,22
BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI			509.250.300,61

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Emanetler Hesabının Hatalı Kullanılması

Kurumun muhasebe kayıtları üzerinden 333 Emanetler hesabının işleyişine ilişkin olarak yapılan incelemede; bu hesapta takip edilmemesi gereken kıdem tazminatı ödemeleri, banka kredileri ve sosyal güvenlik primlerinin 333 Hesabında takip edildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 333 Emanetler hesabının niteliğini açıklayan 260'ncı maddesinde;

“Bu hesap, emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılır.”

300 Banka kredileri hesabının niteliğini açıklayan 232'nci maddesinde;

“Bu hesap, kurumca banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarlar ve bu tutarlara eklenen kur farkları ile 400 Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılır.”

361 Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabının niteliğini açıklayan 271'nci maddesinde;

“Bu hesap, sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre sosyal güvenlik kurumları adına nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılır.”

372 Kıdem tazminatı karşılığı hesabının niteliğini açıklayan 281'nci maddesinde;

“Bu hesap, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.”

ifadelerine yer verilmiştir.

Yapılan incelemede; 2.454.267,00 TL tutarındaki banka kredisinin 300 Banka kredileri hesabı ve 658.246,30 TL tutarındaki sosyal güvenlik priminin 361 Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabı yerine 333 Emanetler hesabında takip edildiği tespit edilmiştir.

Yine; 921.000,00 TL tutarındaki kıdem tazminatı ödemesinin Kurumca kıdem tazminatı karşılığı ayrılmış bulunmasına rağmen 333 Emanetler Hesabında takip edildiği anlaşılmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak 333 Emanetler hesabına kayıt yapılması, bu hesabın mali tablolara olduğundan yüksek tutarlarda yansımaya sebebiyet vermektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 333 Emanet Hesabının niteliğini açıklayan 260'ıncı maddesinde belirtildiği şekilde muhasebe kayıtlarında gerekli düzeltmeler yapılmış olup, uygulamaya bu yönde devam edilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususlara iştirak etmiş ve hatalı uygulamanın terk edildiğini belirtmişse de; yapılan düzeltme işlemlerinin 2017 yılı mali tabloları üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır.

2.454.267,00 TL tutarındaki banka kredisinin 300 Banka kredileri hesabı ve 658.246,30 TL tutarındaki sosyal güvenlik priminin 361 Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabı yerine 333 Emanetler Hesabında takibinin yapılması, 300 Banka kredileri hesabı ve 361 Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabının 2017 yılı mali tablolarına eksik yansıtılmasına, 333 Emanetler Hesabının ise şişirilmesine sebebiyet vererek mali tablolarda hataya yol açmıştır.

Aynı şekilde; 921.000,00 TL tutarındaki kıdem tazminatı ödemesinin daha önce kıdem tazminatı karşılığı ayrılmış bulunmasına rağmen, 333 Emanetler Hesabına alınarak ödemenin gerçekleştirilmesi, 333 Emanetler Hesabının torba hesap olarak şişirilmesine sebebiyet verdiği gibi 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında da hataya sebebiyet vermektedir.

Sonuç olarak bu işlemler mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

BULGU 2: Geçmiş Yıl Bütçe Fazlasının Mersin Büyükşehir Belediyesine Aktarımının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından 2013 yılı bütçe fazlasının Mersin Büyükşehir Belediyesine aktarılması işleminin inceleme döneminde 630 Giderler Hesabına borç, 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle hatalı muhasebeleştirildiği görülmüştür.

5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Büyükşehir belediyesinin gelirleri başlıklı 23 ncü maddesinin (j) bendinde; bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirleri büyük şehir belediyelerinin gelirleri arasında saymıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 234'ncü maddesinde; bu hesabın, diğer kamu idarelerine olan kısa vadeli mali borçlar ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamu idarelerine mali borçlar hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı yönetmeliğin 830 Bütçe Giderleri Hesabı, Hesabın işleyişi başlıklı 393'ncü maddesinde; bütçe gideri olarak tahakkuk ettirilen tutarlar bir taraftan 630 Giderler Hesabı ya

da varlığa dönüştürülecek bir tutar ise ilgili varlık hesabına borç, ödenmesi gereken tutarlar ile kesintiler ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan bu hesaba borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan inceleme Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne talebi üzerine 2013 yılına ait kurum gelir ve gider kesin hesabının Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne gönderildiği, ancak 37.460.773,86 TL bütçe fazlasının Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne aktarılmamakla birlikte Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından bu tutarın muhasebeleştirildiği, inceleme döneminde ise bu tutarın 630 Giderler Hesabına borç, 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle kurum tarafından muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri gereği bağlı kuruluş olan Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresinin 2013 yılı bütçe fazlasının zamanında aktarılmayarak muhasebeleştirilmemesi ve diğer kamu idarelerine olan kısa vadeli mali borçların izlenmesi için kullanılması gereken 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabına kaydedilmesi mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Kamu idaresi cevabı; “5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 23 üncü maddesinin (j) bendinde bağlı kuruluşların kesin hesaplarında gelirleri ile giderleri arasındaki fazlalık sonucu aktarılacak gelirler Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda bundan sonraki uygulamalarda gerekli düzeltmeler yapılacaktır.” şeklindedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 23 üncü maddesinin (j) bendine uygun olarak bütçe fazlasının Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda Mersin Büyükşehir Belediyesine aktarılması için gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Tahsisli Olarak Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin taşınmaz kayıtlarıyla ilgili olarak yapılan incelemede kurum tarafından tahsisli kullanılan taşınmazların ilgili oldukları duran varlıkların alt hesap kodlarında takibinin yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri anlatan 187'nci maddesinde:

“ 1) Edinilen maddi duran varlıklar, maliyet bedeli ile hesaplara alınır. Maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü gider ilave edilir. Bağış veya hibe olarak edinilen maddi duran varlıklar varsa bilinen değeri, yoksa değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri ile hesaplara alınır. Dönem sonlarında enflasyon düzeltmesi ve amortisman tabii tutulan maddi duran varlıkların miktar ve değerlerinde; satılma, başka bir birime devredilme, kaybolma, çalınma, yanma, kırılma, bozulma gibi nedenlerle ortaya çıkan eksilmeler ilgili tahakkuk dairesinin mal sorumlusu ve harcama yetkilisince muhasebe birimine bildirilir. Bunun üzerine muhasebe birimlerince kayıtlar güncellenir. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlemesi yapılanlar tahakkuk birimince bildirildikçe, muhasebe birimlerince ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınır. Henüz kayıtlara alınmamış olan maddi duran varlıklardan herhangi bir nedenle elden çıkarılanlar, öncelikle elden çıkarma değerleriyle, ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınır. Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir. Taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtları kapatılır. Maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyet, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilir ve amortisman hesaplamasında dikkate alınır.

2) *Tahsis edilen taşınmazlara yapılan değer artırıcı harcamalar, taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresinin muhasebe hizmetini yürüten muhasebe birimince ilgili taşınmazın kayıtlı değeri üzerine ilave edilir. İlave edilen değer, taşınmazı tahsis eden kamu idaresine, bu kamu idaresince de muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine kayıtlara alınmak üzere bildirilir.*

3) *Bunların dışında maddi duran varlıklar için yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamaları gider olarak kaydedilir.*

4) *Tahsis edilen taşınmazlardan, Hazineye ait olanlar milli emlak birimlerinde, diğer kamu idarelerine ait olanlar ise yetkili birimlerce muhasebe birimlerine bildirilerek gerekli kayıtların yapılması sağlanır.*

5) *Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir.*

6) *Taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtları kapatılır. “*

denilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri gereği, Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresince tahsisli kullanılan 126 adet taşınmazın ilgili duran varlık hesaplarının detay kodlarında takip edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesi doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılacak olup, bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda işlem yapılması için ilgili harcama birimi bilgilendirilmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususlara iştirak etmiş olup, tahsisli olarak kullanılan 126 adet taşınmazın muhasebe kayıtlarına alınmaması, mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini oşlumsuz yönde etkilemektedir.

BULGU 4: Yağmur Sularının Uzaklaştırılması İçin Yapılan Harcamaların Borç Kaydının Hatalı Yapılması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından yağmur sularının uzaklaştırılması amacıyla yapılan harcamaların Mersin Büyükşehir Belediyesi adına nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacakların takip edilmesi için kullanılması gereken 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon Kanunu'nun "Yağmur sularının uzaklaştırılması" başlıklı 25'inci maddesinde; yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirileceği, bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamaların tarifelere dâhil edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un Ek 5'inci maddesinde ise; bu Kanun'un diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinde; Büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşlarının, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabileceği ve bu şekildeki ödünç vermelerde faiz uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı, "Hesabın niteliği" başlıklı 101'inci maddesinde; bu hesabın, ilgili mevzuatına dayanılarak vadesi bir yılın altına inmiş olanlar ile sınırlı olmak üzere nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacaklar ile duran varlıklar ana hesap grubu içindeki kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabında kayıtlı alacaklardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan tahsil edilen, terkin edilen veya takibe alınanların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 86'ncı maddesinde ise; mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları ile duran varlıklar ana hesap grubu içerisindeki gelirlere alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında takip edileceği belirtilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından yağmur sularının uzaklaştırılması amacı ile yapılan toplam 5.009.065,30 TL'nin Mersin Büyükşehir Belediyesi adına borç kaydetmek amacıyla 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydı yapıldığı görülmüştür.

Yukarda yapılan açıklamalar neticesinde kurum tarafından yağmur sularının uzaklaştırılması amacıyla yapılan harcamaların Mersin Büyükşehir Belediyesi adına borç kaydedilmesi ve kurum adına gelir tahakkuku yapılması işlemi, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı yerine, 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabının kullanılması mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 86. Maddesi doğrultusunda 2018 yılı kayıtlarında gerekli düzeltme yapılmış olup, uygulamaya bu yönde devam edilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 86 ncı maddesi doğrultusunda 2018 yılı kayıtlarında gerekli düzeltmeler yapıldığı ve uygulamaya bu yönde devam edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Döviz Varlıklarının Takibinin Döviz Hesabında Yapılmaması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresinin 2017 yılı mali tablolarına ilişkin yapılan incelemede; kurumun döviz varlıklarının 105 Döviz Hesabı yerine 102 Banka Hesabında takibinin yapıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 105 Döviz Hesabının niteliğini açıklayan 64'ncü maddesinde; kurum veznelere tahsil edilen veya her ne şekilde olursa olsun banka hesaplarına intikal eden konvertibl döviz tutarları ile bunlardan yapılan ödeme, iade ve göndermelerin izlenmesi için 105 Döviz Hesabının kullanılacağı belirtilmiştir.

Kurumun muhasebe kayıtları üzerinden yapılan incelemede; 2017 yılı sonu itibariyle 2.019.411,11 TL tutarındaki döviz varlığının 105 Döviz Hesabı yerine 102 Banka Hesabında takibinin yapıldığı anlaşılmış olup, belirtilen mevzuat hükümlerine uygun olarak döviz varlıkları 105 Döviz Hesabında takip edilmelidir.

Kamu idaresi cevabında; "İdareimiz muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun olarak 102 Banka Hesabı yerine 105 Döviz Hesabı kullanılarak gerekli düzeltmeleri yapılmış olup, uygulamaya bu yönde devam edilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulguda belirtilen hususlara iştirak etmiş ve hatalı uygulamanın terk edildiğini belirtmişse de; yapılan düzeltme işlemlerinin 2017 yılı mali tabloları üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır.

2.019.411,11 TL tutarındaki döviz varlığının 105 Döviz Hesabı yerine 102 Banka Hesabında takibinin yapılması, 2017 yılı mali tablolarında 105 Döviz Hesabının bu tutar kadar eksik 102 Banka Hesabının ise fazla gösterilmesine neden olmuştur.

Bulguda belirtilen hususların devam edip etmediği, ilerleyen yıl denetimlerinde incelenecektir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi 2017 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde açıklanan hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının İlgili Alt Bölümlerine İlişkin Dönem Sonu Aktarıma Kayıtlarının Yapılmaması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçları hesabının alt bölümlerine ilişkin dönem sonu aktarma kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Dönem sonu işlemleri başlıklı 480'inci maddesinin 14'üncü fıkrasında geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçları hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba borç ve alacak kaydı yapılacağı, Dönem başı işlemleri başlıklı 481'inci maddesinin 2'nci fıkrasında ise; açılış kaydını takiben önceki yıl olumlu veya olumsuz faaliyet sonucu geçmiş yıllar olumlu faaliyet

sonuçları hesabı veya geçmiş yıllar olumsuz faaliyet sonuçları hesabına aktarılacağı ifade edilmiştir.

Aynı yönetmeliğin 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı, Hesabın işleyişi başlıklı 356'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabında kayıtlı tutarlardan beş yılı dolduranların bu hesaba borç, 500 Net Değer/Sermaye Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir. Bu amaçla da Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Mahalli İdareler detaylı hesap planında 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının alt başlıkları olarak N-1, N-2, N-3, N-4, N-5 yer almaktadır.

2017 yılına ilişkin yapılan incelemede ise; Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi mali tablolarında yer alan 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları hesabının alt başlıklarına ilişkin aktarmanın dönem sonunda yapılmadığı ve kurumun inceleme yılında olumsuz faaliyet sonucu verdiği için 591 Dönem Olumsuz faaliyet sonuçları hesabına 175.418.444,7 TL kayıt yapıldığı görülmüştür. Bu durumda ertesi yıl başlangıcında 591 Dönem Olumsuz faaliyet sonuçları hesabına kayıtlı tutar, 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı N-1 yılına devir kaydı yapıldığında N-1 yılında hem olumlu hem de olumsuz faaliyet sonucu kaydı oluşacaktır.

Yapılan açıklamalar dâhilinde 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına ilişkin aktarımların dönem sonunda yapılmamış olması, N-1 yılı için hem olumlu ve hem de olumsuz faaliyet sonuçları kaydına ve beş yılın sonunda bu hesapta yer alan tutarların 500-Net Değer/Sermaye Hesabına alacak kaydedilmesi gerektiğinden hatalı kayıtlara sebebiyet vereceği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; “Bulguda bahsedilen Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin Dönem sonu işlemleri başlıklı 480. Maddesine uygun olarak 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına ilişkin aktarma kayıtları yılsonunda yapılmaktadır. 590 veya 591 nolu hesabın işleyişi Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 364. Maddesinin (b)-1 bendinde “ açılış kaydını takiben önceki yıl olumsuz faaliyet sonucu bu hesaba alacak 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabına borç kaydedilir.” Denilmektedir. İdaremizin muhasebe kayıtları da bu yönündedir. (Ek-5, Ek-6).” şeklindedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabına ait yılsonu aktarımlarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine uygun olarak yapıldığı ifade edilmiştir.

Kamu idaresi tarafından savunma eki olarak gönderilen 02.01.2017 tarih ve 4 nolu muhasebe işlem fişinde 2016 yılına ait 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabında kayıtlı tutarın 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının N-1 Yılına ait olumlu faaliyet sonuçları hesabına kaydedildiği ve bununla birlikte N-2,N-3 ve N-4 yılına ait aktarmaların yapıldığı görülmüştü.

Bu durumla birlikte savunma eki olarak gönderilen 02.01.2018 tarih ve 2 nolu muhasebe işlem fişinde 2017 yılına ait 590 Dönem olumsuz faaliyet sonuçları hesabına kayıtlı tutarın 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz faaliyet sonuçları hesabı N-1 yılına ait olumsuz Faaliyet sonucu alt kırımına aktarıldığı ve 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının alt kırımlarına ait aktarmaların yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Dönem sonu işlemleri başlıklı 480'inci maddesinin 14'üncü fıkrasında Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba borç ve alacak kaydı yapılacağı, 15 inci fıkrasında Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba alacak ve borç kaydı yapılacağı belirtilmiştir. Dönem başı işlemleri başlıklı 481'inci maddesinin 2'nci fıkrasında ise; açılış kaydını takiben önceki yıl olumlu veya olumsuz faaliyet sonucu geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçları hesabı veya geçmiş yıllar olumsuz faaliyet sonuçları hesabına aktarılacağı ifade edilmiştir.

Bu durumda kamu idaresi cevabı ekinde gönderilen muhasebe işlem fişlerinden de anlaşılacağı üzere dönem sonunda yapılması gereken geçmiş yıllar olumlu ve olumsuz faaliyet sonuçları hesaplarına ilişkin alt bölümlere ait aktarma kayıtları dönem başlarında yapılmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin öngördüğü yöntem üzerine geçmiş yıllar olumlu veya olumsuz faaliyet sonuçları hesaplarının alt kırımları arasında aktarmaların dönem sonunda yapılması ve N-1 yılı alt kırımının ertesi yıl dönem başında bir önceki yıl olumlu ve ya olumsuz faaliyet sonucu hesabında kayıtlı tutarın aktarılabilmesi için boş bırakılması gerekmektedir.

Sonuç olarak dönem sonu işlemi olarak yapılması gereken Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması işleminin dönem başlarında yapılması mevzuata aykırılık oluşturmaktadır.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Kamulaştırma Bedeli Ödemesinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından yapılan kamulaştırma işleminde taşınmaz kurum adına tescil edilmeden 250 Arazi ve Arsalar Hesabına kayıt yapıldığı ve karşılığında 333 Emanetler hesabının çalıştırıldığı, aynı zamanda herhangi bir ödeme yapılmadığı halde kamulaştırma bedelinin bütçeleştirildiği görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili" başlıklı 10'ncü maddesinin yedinci fıkrasında; İdarece, kamulaştırma bedelinin hak sahibi adına yatırıldığına veya hak sahibinin tespit edilemediği durumlarda, ileride ortaya çıkacak hak sahibine verilmek üzere bloke edildiğine dair makbuzun ibrazı halinde mahkemece, taşınmaz malın idare adına tesciline ve kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenmesine karar verileceği ve bu kararın, tapu dairesine ve paranın yatırıldığı bankaya bildirileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin;

250 Arazi ve Arsalar Hesabı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 189'ncü maddesinde; bütçeye gider kaydedilmek suretiyle edinilen arsa ve araziler, maliyet bedeli üzerinden bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaplara, ödenmesi gereken tutar 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği,

333 Emanetler Hesabı, "Hesabın niteliği" başlıklı 260'ncü maddesinde; bu hesabın, emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı,

830 Bütçe Giderleri Hesabı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 393'ncü maddesinde; bütçe gideri olarak tahakkuk ettirilen tutarların bir taraftan 630 Giderler Hesabı ya da varlığa dönüştürülecek bir tutar ise ilgili varlık hesabına borç, ödenmesi gereken tutarlar ile kesintiler ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan bu hesaba borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği,

ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafında gerçekleştirilen kamulaştırma işleminde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu gereği taşınmazın kurum adına tescilinin gerçekleştirilmesi amacı ile yapılan 455.904,24 TL ödemenin 250 Arazi ve Arsalar Hesabına borç, 333 Emanetler Hesabına alacak kaydı yapılırken aynı zamanda 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider yansıtma Hesabına alacak yazıldığı görülmüştür. Bu durumda taşınmaz mülkiyeti henüz kurum adına tescil edilmeden mali tablolarda yer almakta, karşılığında ise 333 Emanetler hesabı çalıştırılması sebebiyle herhangi bir ödeme gerçekleşmemiştir. Ayrıca nakden veya mahsuben bir ödeme yapılmadığı halde bu tutar bütçeye gider yazılmaktadır.

Yukarda bahsedilen mevzuat hükümleri gereği kurum adına henüz tescili gerçekleşmeyen taşınmazın kurum mali tablolarında muhasebeleştirilmesi ve yapılan işlem mahiyeti gereği bir ödeme niteliğinde olmamasına rağmen bütçeye gider yazılması mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 189 uncu maddesine uygun olarak muhasebe kayıtlarının yapılması hususunda kamulaştırma yapan ilgili birimlere gerekli bilgiler verilmiş olup, bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda hareket edilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 189 uncu maddesine uygun olarak muhasebe kayıtlarının yapılması hususunda kamulaştırma yapan ilgili birimlere gerekli bilgilerin verildiği ve bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda hareket edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Kurumun İlgili Belediyelerden Su Satışından Kaynaklı Alacakları ile Tahsiline Aracılık Ettiği Çevre ve Temizlik Vergilerinin Mahsubunda Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin tahsiline aracılık ettiği ve ilgili belediyelere göndermesi gereken çevre ve temizlik vergileri ile ilgili belediyelerden olan su alacaklarını

mahsubuna ilişkin muhasebe kaydında mahsuben gerçekleştirilen su tahsilatının bütçeye gelir kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 800 Bütçe Gelirleri Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 382'nci maddesinde; bu hesabın, mevzuatı gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılacağı, Hesabın işleyişi başlıklı 383'üncü maddesinde ise; bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan her türlü tahsilatın bir taraftan ilgisine göre 600 Gelirler Hesabı veya 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak, 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan bu hesaba alacak 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından tahsilatına aracılık edilen ve ilgili belediyelere aktarılması gereken çevre ve temizlik vergileri ile kurumun ilgili belediyelerden olan su alacaklarının mahsup edildiği ancak bu muhasebe kayıtlarında toplam 662.155,15 TL'nin bütçeye gelir kaydedilmediği görülmüştür.

Yukarıda yapılan açıklamalar nedeniyle mahsup yoluyla tahsili gerçekleştirilen su satış bedellerinin bütçeye gelir kaydedilmemesi mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 382 ve 383 üncü maddelerine göre uygun olarak kayıtlar yapılmaya başlanmış olup, uygulama bu yönde devam edecektir. (Ek-9)" Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 382 ve 383 üncü maddelerine uygun olarak kayıtlar yapılmaya başlandığı, uygulama bu yönde devam edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Ödenen ve Geri Alınan Depozito ve Teminat Bedellerinde Bütçe Hesaplarının Kullanılmaması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından yapılan depozito ve teminat ödemelerinde ve bunların geri alınmasında bütçe hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 95'nci maddesinde; bu hesabın, kurumca bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı,

Hesabın işleyişi başlıklı 96'ncı maddesinde ise; bir yıldan daha az bir süre için bütçedeki ödeneğine dayanılarak verilen depozito ve teminatlar bir taraftan bu hesaba borç, 100 Kasa Hesabı, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği,

Bütçeye gider kaydı suretiyle verilen depozito ve teminatlardan geri alınanlar veya mahsup edilenler bir taraftan bu hesaba alacak, 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan geri alınan tutarlar 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği,

ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilerek ödenen toplam 457.544,58 TL depozito ve teminat için 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmediği gibi geri alınan 27.687,49 TL için de 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilmediği görülmüştür.

Yukarda bahsedilen mevzuat hükümleri gereği ödenen ve geri alınan depozito ve teminat bedellerinin bütçeleştirilmemesi mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliğinin 95 ve 96 ncı maddesine göre muhasebe kayıtlarına başlanmış olup, uygulamaya yönetmelik hükümlerine göre devam edilecektir. (Ek-10)" Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliğinin 95 ve 96 ncı maddesine göre muhasebe kayıtlarına başlandığı, uygulamaya yönetmelik hükümlerine göre devam edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Proje Özel Hesabından Yapılan Avans Ödemelerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından 104 Proje Özel Hesabından yapılan avans ödemelerinde 166 Proje Özel Hesabından Verilen Avans ve Akreditifler Hesabı yerine mevzuata aykırı olarak 259 Yatırım Avansları Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 166 Proje Özel Hesabından Verilen Avans ve Akreditifler Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 139'ncu maddesinde; bu hesabın, proje özel hesabından verilen avanslar ve açılan akreditifler ile bunlardan yapılan mahsuplar ve nakden iade alınan tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı yönetmeliğin 259 Yatırım Avansları Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 206'ncı maddesinde bu hesabın, yurt içi veya dışından sözleşmeye dayanılarak edinilen maddi duran varlıklarla ilgili olarak verilen yatırım avanslarının izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından 104 Proje Özel Hesabından yapılan avans ödemelerinin 259 Yatırım Avansları Hesabına kaydedildiği ve bu hesabın borç tutarının 4.530.141,73TL, alacak tutarı 1.799.155,27 TL ve borç kalanının ise 2.730.986,46-TL olduğu görülmüştür.

Yukarıda yapılan açıklamalar neticesinde 104 Proje Özel Hesabından yapılan avans ödemelerinin 166 Proje Özel Hesabından Verilen Avans ve Akreditifler Hesabına değil de 259 Yatırım Avansları Hesabına kaydedilmesi mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 139. Maddesi doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış olup, bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda hareket edilecektir. (Ek-11) ” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 139 uncu maddesi doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapıldığı ve bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda hareket edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Zemin Tahrip Bedellerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin ilgili belediyelere ödemesi gereken zemin tahrip bedellerinin, kamu idarelerine olan kısa vadeli mali borçların izlenmesi için kullanılması gereken 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabına kaydedildiği, tahakkuk kaydı mahiyetindeki bu işlemde bütçeye gider yazıldığı, bu tutarların 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına kayıtlı tutarlar ile mahsubunda bütçeye gelir kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 234'üncü maddesinde bu hesabın, diğer kamu idarelerine olan kısa vadeli mali borçlar ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamu idarelerine mali borçlar hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı yönetmeliğin 800 Bütçe Gelirleri Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 382'nci maddesinde; bu hesabın, mevzuatı gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılacağı, 805 Gelir Yansıtma Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 384'üncü maddesinde; bu hesabın, bütçe gelirleri hesabı veya bütçe gelirlerinden ret ve iadeler hesabına kaydedilen tutarlar karşılığında kullanılacağı,

830 Bütçe Giderleri Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 392'nci maddesinde bu hesabın, bütçe kanunları ve diğer kanunların verdiği yetkiye dayanılarak nakden veya mahsuben yapılan bütçe giderlerinin izlenmesi için, 835 Gider Yansıtma Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 397'nci maddesinde ise bu hesabın, bütçe giderleri hesabı ve geçen yıl bütçe mahsupları hesabına kaydedilen tutarlar karşılığında kullanılacağı,

belirtilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi mali tablolarında kurumun yapmış olduğu kazılar nedeniyle ilgili belediyelere ödemesi gereken toplam 7.959.451,98 TL zemin tahrip bedelinin 630 Giderler Hesabına borç, 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabına alacak kaydetmek suretiyle muhasebeleştirildiği ve tahakkuk kaydı mahiyetindeki bu muhasebe kaydında 830 Bütçe giderleri hesabına borç, 830 Gider

yansıtma hesabına alacak kaydı yapılarak henüz ödeme yapılmadığı halde zemin tahrip bedellerinin bütçeleştirildiği görülmüştür. Ayrıca zemin tahrip bedeli nedeniyle 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabına kaydedilen tutarlar ile 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına kayıtlı tutarların mahsubunda toplam 1.950.634,77 TL'nin bütçeye gelir kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Yukarda yapılan açıklamalar nedeniyle kurum tarafından diğer kamu idarelerinden alınan mali bir borç mahiyetinde olmayan zemin tahrip bedeli giderlerinin 303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabında izlenmesi, tahakkuk kaydı mahiyetinde olan bu işlemde bütçeye gider yazılması ve bu hesap ile 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına kayıtlı tutarların mahsubunda bütçeye gelir yazılmaması mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 382 ve 392 nci maddesi doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış olup, uygulamalar bu doğrultuda devam edilecektir.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 382 ve 392 nci maddeleri doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapıldığı ve uygulamaların bu doğrultuda devam edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: Yaklaşık Maliyetlerin İsabetli ve Gerçeğe Yakın Şekilde Hesaplanmaması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından yapılan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihaleleri için belirlenen yaklaşık maliyetler ile sözleşme bedelleri arasında ciddi farklar olduğu ve teklif edilen bedellerin yaklaşık maliyetten fazla olması sebebiyle iptal edilen ihalelerin bulunduğu görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Yaklaşık maliyet başlıklı 9 uncu maddesinde; mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyetin belirleneceği ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterileceği, yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik

ilânlarında yer verilemeyeceği, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerine ilişkin uygulama yönetmeliklerinde de yaklaşık maliyetin nasıl hesaplanacağı ayrıntılı olarak açıklanmakla birlikte ilk ilan veya davet tarihine kadar güncelliğini kaybeden yaklaşık maliyet hesaplamalarının güncellenebileceği ifade edilmiştir.

2017 yılına ilişkin ihale dosyalarının incelenmesinde; Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından gerçekleştirilen 188 adet ihalenin 78 adedinin yaklaşık maliyetinin sözleşme bedelinden en az %30 fazla olduğu, 10 adet ihalenin ise yaklaşık maliyetin üzerinde teklifler verildiğinden iptal edildiği görülmüştür.

Yaklaşık maliyet, uygulama yönetmeliklerinde belirlenen esas ve usuller uyarınca ayrıntılı miktar ve fiyat araştırmaları yapılmak suretiyle gerçekçi biçimde tespit edilmeli ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilerek gerektiğinde güncellenmelidir.

Yukarda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, yaklaşık maliyetlerin ayrıntılı fiyat araştırmaları yapılmadan hesaplandığı, isabetli ve gerçeğe yakın olmadığı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Kamu idaresinin cevabında; "Genel Müdürlüğümüze ait tüm harcama birimlerine 4734 sayılı kamu ihale kanununun yaklaşık maliyet başlıklı 9. Maddesine gere gereken hassasiyetin gösterilmesine dair gerekli uyarılar yapılmıştır" denilmektedir.

Sonuç olarak Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Çevre ve Temizlik Vergisi Tahsilatlarının Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin tahsilatına aracılık ettiği ve ilgili belediyelere aktarması gereken çevre ve temizlik vergilerini 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı yerine, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 274'üncü maddesinde; bu hesabın, bütçe ile ilişkilendirilmeksizin mevzuatları gereği, diğer kamu idareleri adına yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılacağı, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 276'ncı maddesinde ise bu hesabın, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi mali tablolarında tahsilatı gerçekleştirilen toplam 16.063.020,72 TL çevre ve temizlik vergisinin, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılması gereken 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına kaydedildiği ancak mevzuata uygun olarak tahsilinde ve ilgili belediyelere aktarılması halinde bütçe hesaplarının kullanılmadığı görülmüştür.

Yukarda bahsedilen mevzuat hükümleri gereği ilgili belediyeler namına tahsil edilen çevre ve temizlik vergilerinin 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı yerine, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmesi mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “İdareimiz tarafından 363 Kamu İdareleri Payları hesabında takip edilen çevre temizlik vergisi mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliğine uygun şekilde 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdarelerine Adına Yapılan Tahsilat hesabına ÇTV payı verilen her ilçe Belediyesi adına detaylı olarak kayıt işlemi yapılmıştır, uygulamaya bu yönde devam edilecektir.” şeklindedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında 363 Kamu İdareleri Payları hesabında takip edilen çevre temizlik vergisinin Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğine uygun şekilde 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdarelerine Adına Yapılan Tahsilat hesabında çevre ve temizlik payı verilen her ilçe belediyesi adına alt detay kodu açılarak kayıt yapıldığı ve uygulamaya da bu yönde devam edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 9: İlçe Belediyelerinden Tahsil Edilmesi Gereken Su Satış Bedellerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin ilçe belediyelerine su satışından doğan alacaklarının, nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacakların izlenmesi için kullanılması gereken 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı, Hesabın niteliği başlıklı 101'nci maddesinde bu hesabın ilgili mevzuatına dayanılarak vadesi bir yılın altına inmiş olanlar ile sınırlı olmak üzere nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacaklar ile duran varlıklar ana hesap grubu içindeki kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabında kayıtlı alacaklardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan tahsil edilen, terkin edilen veya takibe alınanların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 86'ncı maddesinde ise; mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları ile duran varlıklar ana hesap grubu içerisindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında takip edileceği belirtilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinde; Büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşlarının, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabileceği ve bu şekildeki ödünç vermelerde faiz uygulanmayacağı belirtilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi mali tablolarında kurumun ilçe belediyelerine su satışından kaynaklanan toplam 4.988.517,55 TL alacağının 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Yukarda bahsedilen mevzuat hükümleri gereği ilçe belediyelerinden tahsil edilmesi gereken alacakların, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı yerine, nakit olarak verilen borçların izlenmesi için kullanılması gereken 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında izlenmesi mümkün değildir.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 86 ncı ve 101inci Maddesine uygun olarak gerekli düzeltmeler yapılmış olup, bundan sonraki uygulamalar bu doğrultuda yapılacaktır. (Ek-8) ” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 86 ncı ve 101 inci maddesine uygun olarak gerekli düzeltmelerin yapıldığı ve bundan sonraki uygulamalar bu doğrultuda yapılacağı belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 10: İlk Madde ve Malzeme Hesabına Kaydedilen Tutarların Doğrudan Giderleştirilmesi

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin 2017 yılı mali tablolarının incelenmesinde; 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına kaydedilen tutarların kullanım durumlarına bakılmaksızın doğrudan aynı gün taşınır işlem fişi düzenlenerek 630 Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 113, 114, 115 ve 116'ncı maddelerinde 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi gereken mal ve malzemelerin muhasebe kayıtlarına ve giriş kaydı yapılan mal ve malzemelerin muhasebe kayıtlardan hangi hallerde çıkarılacağına ilişkin esaslar açıklanmıştır.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre tüketilmek için ilgili birimlere gönderilen ya da kırılma, bozulma vb. suretiyle tüketilemeyecek duruma gelen ya da hurdaya ayrılan ilk madde ve malzemeler kayıtlardan çıkarılmaktadır.

Ancak bu maddelerde bahsedilen hususlar gerçekleşmeden hesaplardan çıkış yapılması veya bu hususların gerçekleşmesine rağmen çıkış yapılmaması kurum stokları ile muhasebe kayıtları arasında uyumsuzluğa sebebiyet verecektir.

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin muhasebe kayıtlarının incelenmesinde; 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına aynı gün düzenlenen taşınır işlem fişiyle giriş ve çıkış işlemleri yapıldığı ve 630 Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirildiği tespit edilmiştir. Bu şekilde 19.157.417,04 TL tutarında ilk madde ve malzemenin gider kaydedildiği anlaşılmıştır.

Diğer taraftan; 1.101.021,59 TL tutarındaki hammadde ve dolgu malzemesinin de 150 Hesabında takibinin hiç yapılmadığı ve doğrudan 630 Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Kurumun yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında bulunan tutarları kullanım durumuna bakmadan gider kaydetmesi veya bu hesapta takip edilmesi gereken tutarları doğrudan gider kaydetmesi, mali tabloların yanıltıcı olmasına ve stok takininin hatalı yapılmasına sebebiyet verecektir.

Kamu idaresi cevabında; "Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili maddelerine uygun olarak 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının işleyişi hakkında tüm harcama birimleri bilgilendirilmiş olup, bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümlerine uygun olarak hareket edilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlara iştirak etmiştir. Bununla birlikte; 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilen tutarların kullanım durumuna bakılmaksızın doğrudan giderleştirilmesi ve bu hesapta takip edilmesi gereken ilk madde ve malzeme alımlarının doğrudan giderleştirilmesi, stok takibini güçleştirdiği gibi, mali tablolarda 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı ile 630 Giderler Hesabında hataya yol açmaktadır.

Bulguda belirtilen hususların devam edip etmediği ilerleyen yıl denetimlerinde incelenecektir.

BULGU 11: Proje Özel Hesabından Yapılan Ödemelerde Verilen Çekler Ve Gönderme Emirleri Hesabının Kullanılması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından 104 Proje Özel Hesabından yapılan ödemelerde mevzuata aykırı olarak 103 Verilen Çekler Ve Gönderme Emirleri Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 104 Proje Özel Hesabı, Hesaba ilişkin işlemler başlıklı 62'nci maddesinin dördüncü fıkrasında bu hesaptan yapılan ödemelerde 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya 106 Döviz Gönderme Emirleri Hesabının kullanılmayacağı ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi mali tablolarında 104 Proje Özel Hesabından yapılan toplam 16.504.093,36 TL ödeme için 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Yukarda bahsedilen mevzuat hükümleri gereği 104 Proje Özel Hesabından yapılan ödemelerde 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının kullanılması mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliğinin 62. Maddesi doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış olup, bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda hareket edilecektir.(Ek-12)” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 62 nci maddesi doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapıldığı, bundan sonraki uygulamalarda yönetmelik hükümleri doğrultusunda hareket edileceği belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 12: Su Sayaçlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi ile Sayaç Satış İşlemleri ve Geri Alınan Eski Sayaçların Takas Yoluyla Yenileri ile Değiştirilmesi İşlemlerinin Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından abonelere satılmak üzere alınan su sayaçlarının hatalı muhasebeleştirildiği, sayaç değişiminde abonelerden alınan eski sayaçların, alınan eski sayaçlar nedeniyle yeni sayaçların indirimli satılması ve bu sayaçların ihale yoluyla yeni sayaçlar ile takas edilmesi işlemlerinin muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesinde; bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirileceği, bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanmasının şart olduğu ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 153 Ticari Mallar Hesabı, "Hesabın niteliği" başlıklı 117'nci maddesinde; bu hesabın, kurumlarca herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile alınan ticari mallar ve benzeri kalemlerin izlenmesi için kullanılacağı, 157 Diğer Stoklar Hesabı, "Hesabın niteliği" başlıklı 119'ncü maddesinde de; stok hesaplarından hiçbirinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurda gibi kalemlerin bu hesapta izleneceği ifade edilmiştir.

2017 yılı için yapılan incelemede ise Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından su abonelerine satılmak üzere satın alınan su sayaçlarının 153 Ticari Mallar Hesabı yerine 150 İlk Madde ve Malzeme hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Ayrıca sayaç değişimi esnasında yeni sayaç bedelinden indirim yapılmak suretiyle abonelerden eski sayaçların alındığı daha sonra bu sayaçların ihale yapılarak yeni sayaçlar ile takas edilmesine rağmen bu işlemlerin muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Yukarda yapılan açıklamalar neticesinde su sayaçlarının hatalı muhasebe kodunda izlenmesi ve eski sayaçların abonelerden geri alınması, bu nedenle de yeni sayaçların indirimli olarak satılması ve alınan eski sayaçların takas yolu ile yapılan ihale sonucunda yenileri ile değiştirilmesi işlemlerinin muhasebeleştirilmemesi mevzuat hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; “Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 117 ve 119 uncu maddesi doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış olup, bundan sonraki uygulamanın yönetmelik hükümleri doğrultusunda devam ettirilmesi için ilgili harcama birimi bilgilendirilmiştir. Uygulama da buna göre yapılacaktır.” Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliğinin 117 ve 119 uncu maddeleri doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapıldığı, bundan sonraki uygulamanın yönetmelik hükümleri doğrultusunda devam ettirilmesi için ilgili harcama biriminin bilgilendirildiği ve uygulamanın da buna göre yapılacağı belirtilmekle birlikte bu durum 2017 mali tablolarında yer alan hatalı kayıtları değiştirmemektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

		YIL	2017					Başlangıç Tarihi		
		KURUM KODU	463303					01.01.2017		
		KURUM ADI	MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ MERSİN SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					Bitiş Tarihi		
							31.12.2017			
AKTİF (VARLIKLAR)		2015	2016	2017	PASİF (KAYNAKLAR)		2015	2016	2017	
1	DÖNEN VARLIKLAR	290.247.825,70	299.564.284,65	252.888.092,07	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	48.274.461,84	62.323.080,42	242.690.451,28	
10	HAZIR DEĞERLER	66.723.550,60	39.363.212,27	55.657.107,24	30	KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	1.719.928,39	1.873.307,10	83.161.350,59	
	100 Kasa	0,00	0,00			300 Banka Kredileri	0,00	0,00	31.160.826,61	
	101 Alman Çekler					303 Kamu İdarelerine Mali Borçlar	1.719.928,39	1.873.307,10	52.000.523,98	
	102 Banka	66.654.169,78	37.778.453,37	13.166.977,93		304 Cari Yılda Ödenecek Tahviller	0,00	0,00	0,00	
	103 Verilen Çekler Ve Gönderme Emirleri (-)	-137.867,18	-8.867,56	-171.938,22		305 Bonolar	0,00	0,00	0,00	
	104 Proje Özel Hesabı	207.248,00	1.593.626,46	33.203.499,70	31	KISA VADELİ DIŞ MALİ BORÇLAR	0,00	0,00	55.342.916,26	
	106 Döviz Gönderme Emirleri (-)	0,00	0,00			310 Cari Yılda Ödenecek Dış Mali Borçlar	0,00	0,00	55.342.916,26	
	107 Elçilik Ve Konsolosluk Nezdindeki Paralar	0,00	0,00		32	FAALİYET BORÇLARI	5.722.166,50	27.422.945,25	47.517.412,43	
	108 Diğer Hazır Değerler	0,00	0,00	7.409.671,08		320 Bütçe Emanetleri	5.722.166,50	27.422.945,25	47.517.412,43	
	109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar	0,00	0,00	2.048.896,75		322 Bütçeleştirilecek Borçlar	0,00	0,00	0,00	
11	MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	0,00	0,00	0,00		323 Bütçeleştirilmiş Borçlar	0,00	0,00	0,00	
	110 Hisse Senetleri Hesabı	0,00	0,00			325 Nakit Talep Ve Tahsisleri	0,00	0,00	0,00	
	111 Özel Kesim Tahvil Senet Ve Bonoları Hesabı	0,00	0,00			326 Alınan Depozito Ve Taminatlar	0,00	0,00	0,00	
	112 Kamu Kesimi Tahvil Senet Ve Bonoları	0,00	0,00			329 Diğer Çeşitli Borçlar	0,00	0,00	0,00	
	117 Menkul Varlıklar	0,00	0,00		33	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	13.537.640,25	17.670.746,81	23.293.347,66	

	118	Diğer Menkul Kıymet Ve Varlıklar	0,00	0,00			330	Alınan Depozito Ve Teminatlar	2.693.259,82	3.147.723,41	6.774.690,79
12	FAALİYET ALACAKLARI		121.645.105,92	138.823.359,33	74.454.107,48		332	Okul Pansiyonları	0,00	0,00	0,00
	120	Gelirlerden Alacaklar	75.774.339,67	58.380.205,66	0,00		333	Emanetler	10.844.380,43	14.523.023,40	16.518.656,87
	121	Gelirlerden Takipli Alacaklar	40.956.713,01	72.337.874,32	57.070.153,98		336	Diğer Çeşitli Borçlar	0,00	0,00	0,00
	122	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar	4.634.915,85	7.760.199,17	16.954.096,41		337	Mutemetlik Cari	0,00	0,00	0,00
	126	VERİLEN DEPOZİTO Ve TEMİNATLAR	279.137,39	345.080,18	429.857,09		339	Risk	0,00	0,00	0,00
	127	Diğer Faaliyet Alacakları	0,00	0,00	0,00	34	ALINAN AVANSLAR		0,00	0,00	0,00
	128	Şüpheli Alacaklar	0,00	0,00			340	Alınan Sipariş Avans	0,00	0,00	0,00
	129	Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	0,00	0,00			349	Alınan Diğer Avanslar	0,00	0,00	0,00
13	KURUM ALACAKLARI		62.847.632,52	46.116.003,81	46.632.337,29	36	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		6.770.102,78	6.048.226,71	8.959.864,70
	130	Dış Borcun İkrarından Doğan Alacaklar	0,00	0,00			360	Ödenecek Diğer Yükümlülükler	4.062.806,54	3.676.409,85	5.334.057,55
	132	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar	62.847.632,52	46.116.003,81	46.632.337,29		361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	1.531.398,67	1.647.384,48	2.511.647,56
	135	Personelden Alacaklar	0,00	0,00			362	Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tah.	126.415,33	134.660,78	329.928,50
	136	Diğer Çeşitli Alacaklar	0,00	0,00			363	Kamu İdareleri Payları	1.049.482,24	589.771,60	784.231,09
	137	Takipteki Kurum Alacakları					368	Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Ver. Ve Diğ.			
	138	Takipteki Kurum Alacakları Karşılığı (-)	0,00	0,00		37	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		4.231.044,50	0,00	4.437.760,68
	139	Diğer Kurum Alacakları	0,00	0,00			372	Kıdem Tazminatı Karşılığı	4.231.044,50		4.437.760,68
14	DİĞER ALACAKLAR		1.079.323,99	6.099.141,28	2.127.575,20		379	Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları	0,00	0,00	0,00
	140	Kişilerden Alacaklar	1.079.323,99	6.099.141,28	2.127.575,20	38	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		16.293.579,42	9.307.854,55	19.976.000,00
15	STOKLAR		6.305.090,01	21.930.022,22	26.057.120,19		380	Gelecek Aylara Ait Gelirler			
	150	İlk Madde Ve Malzeme	6.305.090,01	21.930.022,22	26.057.120,19		381	Gider Tahakkukları	16.293.579,42	9.307.854,55	19.976.000,00

	151	Yarı Mamüller - Üretim	0,00	0,00	0,00	39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00	0,00	1.798,96
	152	Mamüller	0,00	0,00	0,00		397 Sayım Fazlaları	0,00	0,00	1.798,96
	153	Ticari Mallar	0,00	0,00	0,00		399 Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00	0,00	0,00
	155	Atölyeler	0,00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00
	157	Diğer Stoklar	0,00	0,00	0,00	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	424.462.277,69	371.702.476,36	453.054.028,72
	158	Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı	0,00	0,00	0,00	40	UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	163.781.039,20	63.741.768,87	45.641.535,14
16	ÖN ÖDEMELER		817.659,44	2.352.648,65	1.036.744,74		400 Banka Kredileri	163.781.039,20	63.741.768,87	45.641.535,14
	160	İş Avans Ve Kredileri	0,00	0,00	0,00		403 Kamu İdarelerine Mali Borçlar	0,00	0,00	0,00
	161	Personel Avansları	0,00	0,00	0,00		404 Tahviller	0,00	0,00	0,00
	162	Bütçe Dışı Avans Ve Krediler	794.484,87	2.329.474,08	1.013.570,17		409 Uzun Vadeli Diğer İç Mali Borçlar			
	164	Akreditifler	0,00			41	UZUN VADELİ DIŞ MALİ BORÇLAR	223.638.397,46	230.084.465,48	306.849.288,53
	165	Mahsup Dönemine Aktarılan Avans Ve Krediler	0,00				410 Dış Mali Borçlar	223.638.397,46	230.084.465,48	306.849.288,53
	166	Proje Özel Ndan Verilen Avans Ve Akreditifle	0,00			43	DİĞER BORÇLAR	23.595.228,65	27.320.949,53	31.482.071,60
	167	Doğrudan Dış Proje Kredi Kul. Avans Ve Akr	23.174,57	23.174,57	23.174,57		430 Alınan Depozito Ve Teminatlar	23.595.228,65	27.320.949,53	31.482.071,60
18	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI		0,00	0,00	0,00	44	ALINAN AVANSLAR	17.792,50	17.792,50	17.792,50
	180	Gelecek Aylara Ait Giderler	0,00	0,00			440 Alınan Sipariş Avansları	0,00	0,00	0,00
	181	Gelir Tahakkukları	0,00	0,00			449 Alınan Diğer Avanslar	17.792,50	17.792,50	17.792,50
19	DİĞER DÖNEN VARLIKLAR		30.829.463,22	44.879.897,09	46.923.099,93	47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	13.429.819,88	50.537.499,98	51.903.628,42
	190	Devreden Katma Değer Vergisi	30.829.463,22	44.879.897,09	46.921.864,41		472 Kıdem Tazminatı Karşılığı	13.429.819,88	50.537.499,98	51.903.628,42
	194	Teyitsiz Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları	0,00	0,00	0,00		479 Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları	0,00	0,00	0,00
	197	Sayım Noksanları	0,00	0,00	1.235,52	48	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	0,00	0,00	17.159.712,53
	198	Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar	0,00	0,00			480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler	0,00	0,00	0,00
			0,00	0,00			481 Gider Tahakkukları	0,00	0,00	17.159.712,53

2	DURAN VARLIKLAR	619.573.425,62	699.202.777,27	837.981.521,32				0,00	0,00	0,00
21	MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	0,00	0,00	0,00	5	ÖZ KAYNAKLAR		437.084.511,79	564.741.505,14	395.125.133,39
	217	MENKUL VARLIKLAR	0,00	0,00		50	NET DEĞER	336.892.644,66	412.703.531,39	418.505.604,35
22	FAALİYET ALACAKLARI	2.717.387,26	2.717.387,26	8.803.426,67		500	Net Değer	336.892.644,66	412.703.531,39	418.505.604,35
	220	Gelirlerden Alacaklar	0,00	0,00	543.285,34	51	DEĞER HAREKETLERİ	0,00	0,00	0,00
	222	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar	2.717.387,26	2.717.387,26	8.260.141,33		519	Değer Hareketleri Sonuç	0,00	0,00
	226	Verilen Depozito Ve Teminatlar	0,00	0,00	0,00	52	YENİDEN DEĞERLEME FARKLARI	0,00	0,00	0,00
	227	Diğer Faaliyet Alacakları	0,00	0,00	0,00		522	Yeniden Değerleme Farkları	0,00	0,00
23	KURUM ALACAKLARI	0,00	0,00	0,00	54	YEDEKLER		0,00	0,00	0,00
	232	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar					549	Özel Fonlar	0,00	0,00
	239	Diğer Kurum Alacakları	0,00	0,00		57	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	57.382.845,74	100.191.867,13	152.037.973,75
24	MALİ DURAN VARLIKLAR	0,00	0,00	0,00		570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	57.382.845,74	100.191.867,13	152.037.973,75
	240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler								
	241	Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermaye								
	242	Döner Sermayeli Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler	0,00	0,00						
	247	Sermaye Taahhütleri (-)	0,00	0,00		58	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI (-)	0,00	0,00	0,00
25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	616.856.038,36	696.485.390,01	829.178.094,65		580	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları (-)			
	250	Arazi Ve Arsalar	50.808.212,67	51.930.411,65	57.609.745,48			0,00	0,00	0,00
	251	Yeraltı Ve Yerstü Düzenleri	586.162.261,09	644.054.432,90	781.116.715,23			0,00	0,00	0,00
	252	Binalar	1.506.250,84	1.561.783,34	4.391.286,66			0,00	0,00	0,00
	253	Tesis, Makine Ve Cihazlar	16.033.053,99	17.211.755,49	24.808.885,85	59	DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	42.809.021,39	51.846.106,62	-175.418.444,71
	254	Taşıtlar	12.984.693,44	19.670.777,91	42.246.385,85		590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu	42.809.021,39	51.846.106,62

T.C. Sayıştay Başkanlığı

	255	Demirbaşlar	9.384.161,10	11.717.116,31	15.033.795,27		591	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu			-175.418.444,71
	256	Diğer Maddi Duran Varlıklar	0,00								
	257	Birikmiş Amortismanlar (-)	-165.424.741,84	-176.408.446,58	-197.318.814,69						
	258	Yapılmakta Olan Yatırımlar	105.402.147,07	122.217.417,26	98.559.108,54						
	259	Yatırım Avansları	0,00	4.530.141,73	2.730.986,46						
26		MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0,00	0,00	0,00						
	260	Haklar	2.271.675,61	2.499.584,37	3.498.208,04						
	264	Özel Maliyetler	0,00	0,00							
	267	Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0,00	0,00							
	268	Birikmiş Amortismanlar (-)	-2.271.675,61	-2.499.584,37	-3.498.208,04						
28		GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	0,00	0,00	0,00						
	280	Gelecek Yıllara Ait Giderler	0,00	0,00							
	281	Gelir Tahakkukları	0,00	0,00							
29		DİĞER DURAN VARLIKLAR	0,00	0,00	0,00						
	294	Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar	0,00	122.522,87	242.563,39						
	297	Diğer Çeşitli Duran Varlıklar Hesabı	0,00	0,00							
	299	Birikmiş Amortismanlar (-)	0,00	-122.522,87	-242.563,39						
		AKTİF TOPLAMI	909.821.251,32	998.767.061,92	1.090.869.613,39			PASİF TOPLAMI	909.821.251,32	998.767.061,92	1.090.869.613,39

YIL		2017		FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU			
KURUM KODU		463303					
KURUM ADI		MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ MERSİN SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					
Tarih Aralığı: 01.01.2017 - 31.12.2017							
Hesap Kodu	EK_01	Giderin Türü	2017 Yılı	Hesap Kodu	EK_01	Gelirin Türü	2017 Yılı
630	01	Personel Giderleri	88.115.517,68	600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	319.232.900,71
630	02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	15.225.100,58	600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.486.609,87
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	165.901.436,89	600	05	Diğer Gelirler	110.840.707,91
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	230.614.159,23	600	11	DEĞER VE MİKTAR DEĞİŞİMLERİ	12.877.295,12
630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	5.040.365,76	GELİRLER TOPLAMI (B) :			444.437.513,61
630	13	AMORTISMAN GIDERLERİ	22.197.753,52				
630	14	İlk Madde ve Malzeme Gideri	22.165.546,09	FAALİYET SONUCU (B-A) (+/-) :			-175.418.444,71
630	30	Proje kapsamında yapılan cari giderler	4.763.292,62				
630	99	DİĞER GIDERLER	24.271.599,88				
GIDERLER TOPLAMI (A) :			619.855.958,32				

